

Handläggare
Elisabeth Forsberg Uvemo
Telefon: 0850833010

Till
Utbildningsnämnden
2023-10-26

Kompetensutvecklingsinsatser för skolans professioner avseende barn med NPF-diagnoser

Redovisning av budgetuppdrag

Förvaltningens förslag till beslut

Utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdraget om stöd till skolor med elever som har NPF-diagnoser.

Sammanfattning

Utbildningsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2023 fått i uppdrag att genomföra relevanta kompetensutvecklingsinsatser i syfte att höja kunskapsnivån inom skolans personalkategorier i fråga om barn med NPF-diagnoser. Föreliggande tjänsteutlåtande utgör utbildningsförvaltningens redovisning av uppdraget.

Förvaltningen arbetar fortlöpande med att på olika sätt skapa tillgängliga och anpassade lärmiljöer som kan möta elever i behov av särskilt stöd, främja elevers skolnärvaro och elevers psykiska hälsa. Fortsatt planerar förvaltningen att genomföra ytterligare kompetenshöjande insatser i syfte att stödja skolor och personal i arbetet med NPF-diagnostiserade elever.

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdraget om stöd till skolor med elever som har NPF-diagnoser.

Bakgrund/Ärendet

Utbildningsnämnden har i kommunfullmäktiges budget för 2023 fått i uppdrag att genomföra relevanta kompetensutvecklingsinsatser i syfte att höja kunskapsnivån inom skolans personalkategorier i fråga om barn med NPF-diagnoser. Föreliggande tjänsteutlåtande utgör utbildningsförvaltningens redovisning av uppdraget.

Förvaltningen arbetar fortlöpande med att på olika sätt skapa tillgängliga och anpassade lärmiljöer som kan möta elever i behov

av särskilt stöd, främja elevers skolnärvaro och elevers psykiska hälsa. Förvaltningen genomför och planerar att genomföra en rad kompetenshöjande insatser i syfte att stödja skolor och personal i arbetet med NPF-diagnostiserade elever. Några av de mest centrala insatserna redovisas nedan.

Event Elevhälsa

Sedan 2018 har förvaltningen två gånger per år bjudit alla skolledningar och elevhälsoteam till halvdagskonferensen ”Event elevhälsa”. Vid samtliga tillfällen har föreläsningar om olika aspekter av neuropsykiatriska funktionsnedsättningar ingått. Hösten 2023 kommer konferensen att innehålla föreläsningarna ”Från problematisk skolgång till fungerande”, ”Förändrad lärmiljö för att bättre möta elever med NPF” samt ”Exempel från en skola: Från kaos till förståelse för elevs behov”.

Samarbete med Karolinska institutet

Förvaltningen har sedan en tid tillbaka haft ett nära samarbete med Center of Neurodevelopmental Disorders på Karolinska institutet (KIND). KIND är ett kompetenscentrum för forskning och utbildning kring neuropsykiatriska funktionsnedsättningar som autism och ADHD. KIND arbetar med utveckling av nya metoder för upptäckt och behandling av och anpassning till neuropsykiatriska funktionsnedsättningar.

Nätverk för elevhälsans professioner

Förvaltningen har flera nätverk som riktar sig till elevhälsans professioner. Kommande läsår ska nätverken i grundskolan utveckla metoder för kartläggning och behov av stöd utifrån de olika professionernas perspektiv och uppdrag med utgångspunkt i boken ”NPF för lärare – fokus på pedagogiskt arbete”. Gymnasieskolans nätverk kommer att fokusera på att stärka det tvärprofessionella samarbetet gällande elever med NPF-diagnoser.

Kompetensnav

Kompetensnavet för ”Trygghet och studiero” har under året fått många förfrågningar som rör elever med diagnoser inom NPF. För att säkerställa en hög och likvärdig kompetens hos navets personal genomfördes under vårterminen 2023 en kompetensutvecklingsinsats i samarbete med KIND.

Utveckla och förbättra förmågan att utreda

”Utredning om särskilt stöd (USS)” är en kompetenshöjande insats för grundskolan. Utbildningen riktar sig till elevhälsopersonal och ger vägledning i hur personalen kan arbeta tvärprofessionellt vid utredning av elevers behov av stöd. Insatsen har pågått i flera år och hälften av stadens grundskolor har deltagit. Utbildningen är

processinriktad och skolornas team, bestående av skolledare och elevhälsans professioner, arbetar under en termin gemensamt med att utveckla den egna skolans arbete med utredningar och särskilt stöd.

Kognitiva villkor för lärande – med extra fokus på NPF

Kognitiva villkor för lärande är en kompetensutvecklingsinsats som erbjuds kommunala grundskolor i Stockholms stad under hösten 2023. Syftet med insatsen är att utifrån forskning och praktik, fördjupa skolornas kunskaper om NPF och stärka förutsättningarna för att kunna utforma en mer tillgänglig lärmiljö och undervisning genom kartläggning, analys och målformulering samt implementera planering för fortsatta insatser. I planeringen ska framgå vad som ska genomföras, av vem, när och hur samt hur uppföljning och utvärdering ska ske.

Skolledarutbildning för att stärka systematiken

För att stärka systematiken i elevhälsoarbetet genomför förvaltningen under hösten 2023 utbildningsinsatser som riktar sig till skolledningar i samtliga grundskoleområden. Utbildningen syftar till att effektivisera elevhälsans insatser så att de bättre gynnar elevernas lärande, utveckling och hälsa samtidigt som skolans organisation av elevhälsan stärks.

Skoldatateket

Förvaltningens Skoldatatek har i uppdrag att anordna olika kompetensutvecklingsinsatser för att öka kunskaperna hos skolpersonal om hur de kan anpassa lärmiljö och undervisning så att elever med utmaningar inom NPF ska ges goda förutsättningar att kunna lyckas i skolan. Insatserna är kostnadsfria för skolorna och finansieras av central förvaltning. Skoldatateket har även låneverksamhet där skolor kan låna olika typer av utrustning och hjälpmedel som tyngdvästar, ljudutjämningsssystem, bänkyklar med mera. Detta för att skolorna ska kunna testa hjälpmedlen i den egna verksamheten innan köp.

Riktad kompetensutveckling

En riktad kompetensutveckling, ”NPF – tillgänglig skolmiljö utifrån rektorsuppdrag och ledarskap”, genomfördes med rektorer i Enskede-Årsta-Vantör och Skärholmen hösten 2022. Syftet var att utifrån forskning och erfarenheter fördjupa rektorernas kunskaper om NPF för att bland annat öka samsynen på arbetet i områdenas skolor.

Forskningprojekt

”APERS, The Autism Program Environmental Rating Scale” är ett pågående forskningsprojekt i samverkan mellan KIND, Stockholms

universitet och utbildningsförvaltningen. ”APERS” utgör en femgradig skattningsskala som innefattar observationer, genomgång av handlingsplaner och pedagogisk planering. Den omfattar även intervjuer med pedagoger och vårdnadshavare. Tillsammans skapar dessa en profil som visar vilka starka områden den undersökta skolan har och vilka utvecklingsområden som finns att arbeta vidare med. Projektet startade 2021 och beräknas pågå ytterligare en tid innan de slutliga forskningsresultaten presenteras.

Övrigt

Under två år genomfördes ett omfattande konkret förändringsarbete i en av stadens grundskolor som dokumenterades i två inspirationsfilmer. Filmerna ligger öppet på webbplatsen ”Pedagog Stockholm” och används för att utveckla pedagogernas arbete med att möta elever med kognitiva utmaningar. Under våren 2023 inleddes arbetet med att producera en tredje film, nu med fokus på elevens perspektiv för att visa förändringen från en problematisk till en fungerande skolgång. Vad som varit hjälpsamt för eleven och vad skolans förändrade metoder inneburit.

Samtliga specialpedagoger, speciallärare och nätverksledare i både grundskolor och gymnasieskolor har under hösten erbjudits föreläsningen ”Hur kan vi arbeta för att ge elever med NPF adekvat stöd i skolan” med Anna Borg från KIND.

Ärendets beredning

Ärendet har beretts inom grundskole- och gymnasieavdelningen i samverkan med avdelningen för lärande och elevhälsa.

Ärendet kommer att behandlas i samverkan med de fackliga organisationerna den 16 oktober 2023. Funktionshinderrådet kommer att få möjlighet att behandla ärendet vid sammanträdet den 18 oktober 2023.

Förvaltningens synpunkter och förslag

Förvaltningen arbetar fortlöpande med att på olika sätt skapa tillgängliga och anpassade lärmiljöer som kan möta elever i behov av särskilt stöd, främja elevers skolnärvaro och elevers psykiska hälsa. Under flera år har förvaltningen arbetat särskilt för att stärka kompetensen i stadens skolor gällande elever med NPF.

Flera av de insatser som beskrivs i rapporten erbjuds kontinuerligt till skolorna, exempelvis nätverk för elevhälsans professioner, event elevhälsa och de utbildningar och stöd som finns inom förvaltningens Skoldatatek. Under 2023 har insatserna förstärkts genom påbörjandet av en utbildning för skolans elevhälsoteam (EHT) och pedagogisk personal samt en skolledarutbildning för att

stärka systematiken i elevhälsoarbetet. Den senare är obligatoriskt för samtliga skolledningar. Nätverken för elevhälsans professioner kommer under de närmaste åren att ha ett särskilt fokus på att utveckla kunskaper och metoder för att på ett bättre sätt kunna möta denna elevgrupp.

Utöver detta har de rektorer som har behov av att stärka skolans arbete med att möta elever med NPF möjlighet att via respektive grundskolechef eller gymnasiechef få adekvat och riktat stöd från förvaltningen.

De insatser som genomförs kommer att på olika sätt att följas upp för att se om de leder till att stärka kompetensen bland personalen samt att elevhälsoperspektivet blir mer synligt i det lokala systematiska arbetet.

Konsekvenser för barn och barnets rättigheter samt för jämställdhet

Ärendet bedöms vara positivt ur ett barnrättsperspektiv då insatserna syftar till att förbättra villkoren för barn och unga i hela staden. Att stärka skolans och skolpersonalens arbete med att möta elever med NPF bidrar till att uppfylla Barnkonventionens artikel 28 om barnets rätt till utbildning. Ärendet bedöms inte påverka jämställdheten negativt.

Förslag till beslut

Utbildningsförvaltningen föreslår att utbildningsnämnden godkänner förvaltningens tjänsteutlåtande som redovisning av budgetuppdraget om stöd till skolor med elever som har NPF-diagnoser.

Lena Holmdahl
Utbildningsdirektör
Utbildningsförvaltningen

Peter Bragner
Grundskoledirektör
Utbildningsförvaltningen

Joachim Håkansson
Gymnasiedirektör
Utbildningsförvaltningen

Attesterat av

Detta dokument har godkänts digitalt av följande personer:

Namn	Datum
Lena Holmdahl, Utbildningsdirektör	2023-10-17